

Anonymizované znenie

Preklad

C-415/22 – 1

Vec C-415/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

20. jún 2022

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

9. jún 2022

Žalobca:

JD

Žalovaní:

Acerta – Caisse d'assurance sociales ASBL

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

État belge

[omissis]
Dátum vyhlásenia:
9. 6. 2022

[omissis]

[omissis]
[omissis]

[omissis]
[omissis]

[omissis]
[omissis]
Predmet veci:
príspevky SZČO na
sociálne zabezpečenie
[omissis]
[omissis]
[údaje správnej povahy]

**Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Frankofónny pracovný súd,
Brusel, Belgicko)**

11. senát

Rozsudok

VO VECI:

JD, [omissis]

s bydliskom [omissis] v [omissis] TERVUREN,

žalobca,

[omissis] [vymenovanie procesného zástupcu];

PROTI:

1. ASBL ACERTA – Caisse d'Assurances Sociales pour travailleur[s]
indépendant[s] (neziskové združenie ACERTA – sociálna poisťovňa pre
samostatne zárobkovo činné osoby), [omissis]

ktorej sídlo sa nachádza [omissis] v [omissis] BRUSEL,

žalovanému vo veci platobného výmeru,

[omissis] [vymenovanie procesného zástupcu];

2. Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants
(Národný inštitút sociálneho poistenia pre samostatne zárobkovo činné osoby,
Belgicko) (**d'alej len** [omissis] „INASTI“), [omissis]

ktorého sídlo sa nachádza [omissis] v [omissis] BRUSEL,

žalovanému,

[*omissis*] [vymenovanie procesného zástupcu];

3. ÉTAT BELGE (Belgické kráľovstvo) v zastúpení: Franck VANDENBROUCKE, podpredseda vlády a minister sociálnych vecí a verejného zdravia, [*omissis*] a David CLARINVAL, minister pre strednú vrstvu, samostatne zárobkovo činné osoby, MSP a poľnohospodárstvo, inštitucionálne reformy a demokratickú obnovu [*omissis*] [vymenovanie procesného zástupcu],

* * * *

[*omissis*] [obvyklá procesná formulácia]

So zreteľom na žalobu doručенú do kancelárie vnútroštátneho súdu 15. januára 2021, podanú právnym zástupcom žalobcu proti rozhodnutiu *ex officio* o uložení žalobcovi povinnosti – napriek tomu, že bol úradníkom EÚ (britskej štátnej príslušnosti), narodeným 4. októbra 1940, ktorý bol od 18. marca 2006 na dôchodku – prispievať od 12. februára 2007 do belgického systému sociálneho zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb z dôvodu, že v Belgicku vykonával:

- od februára 2007 do júna 2020 činnosť v oblasti výskumu a vývoja vo fyzikálnych a prírodných vedách,
- od marca 2016 do marca 2020 funkciu predsedu predstavenstva neziskového združenia [*omissis*] [názov združenia] a
- od októbra 2018 do októbra 2020 funkciu predsedu neziskového združenia [*omissis*] [názov združenia];

[*omissis*]

[obvyklé procesné formulácie]

Keďže žaloba je v podstate odôvodnená tým, že:

„...“

Súdny dvor svojím **rozsudkom z [1]0. mája 2017** [Wenceslas de Lobkowicz proti Ministère des Finances et des Comptes publics, C-690/15], [*omissis*] potvrdil, že:

1. systém sociálneho zabezpečenia úradníkov a ostatných zamestnancov EÚ (SZEÚ) má rovnakú povahu ako systémy sociálneho zabezpečenia uvedené v nariadení č. 883/2004 v tom zmysle, že je **primárny, povinný a komplexný**, a

2. zásady vyplývajúce z rozsudku „De Ruyter“ sú teda uplatniteľné na zamestnancov Európskej únie a
3. **je teda zakázané uložiť zamestnancom EÚ povinnosť platiť sociálne odvody určené na financovanie systému sociálneho zabezpečenia príslušného členského štátu...**

Keďže žalobca VÝLUČNE a POVINNE podlieha osobitnému systému sociálneho zabezpečenia Európskej únie vrátane zdravotného poistenia (SZEÚ), ktorý mu zabezpečuje komplexnú sociálnu ochranu, zásada príslušnosti k systému sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu nedovoľovala, aby INASTI „*nasilu*“ zahrnul žalobcu medzi poistencov belgického systému sociálneho zabezpečenia, z ktorého žalobca nepoberá dávky žiadneho druhu, príspevkové ani nepríspevkové. **Žalobca 13 rokov platil príspevky, za ktoré sa mu neposkytlo protiplnenie ...“**

Tvrdenia žalovanej:

– Žalovaná v prvom rade z právneho hľadiska pripúšťa, že „kumulácia starobného dôchodku s výkonom zárobkovej činnosti ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá vedie k uplatneniu arrêté royal n° 38 (kráľovské nariadenie č. 38), je povolená, pokiaľ príjem zo zárobkovej činnosti dosiahnutý touto samostatnou zárobkovou činnosťou nepresiahne určitú hranicu, a to až do 31.12.2014. Od 1. januára 2015 sú osoby vo veku 65 a viac rokov oprávnené poberať dodatočné príjmy v neobmedzenej výške.

Tvrdí, že rozhodnutie, že európsky úradník, ktorý je dôchodcom a v Belgicku vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť, nie je povinný platiť žiadne príspevky na sociálne zabezpečenie, môže narušiť rovnosť zaobchádzania s úradníkmi Únie a [akoukoľvek] inou úradnou osobou alebo samostatne zárobkovo činnou osobou alebo zamestnancom v Belgicku, lebo od platenia príspevkov na sociálne zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb sú oslobodení iba európski úradníci.

Podľa jej názoru príspevky na sociálne zabezpečenie platené dôchodcami, ktorí sú aj po dosiahnutí dôchodkového veku stále samostatne zárobkovo činní, sú teda vzhľadom na ich právne postavenie dôchodcu solidárnymi príspevkami ...

– Ďalej zo skutkového hľadiska a subsidiárne spresňuje, že so zreteľom na list [omissis] z 28. decembra 2020, ktorý jej bol potom doručený, sa pôvodne požadovaná suma 50 732,50 eur musí vzhľadom na päťročnú premlčaciu lehotu znížiť na 35 209,22 eur.

Dvaja spolužalovaní v podstate uvádzajú, že podľa článku 14 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ C326, 2012, s. 266) normotvorca Únie stanovuje systém sociálnych dávok pre úradníkov a ostatných zamestnancov Únie.

To je účelom služobného poriadku zriadeného na základe nariadenia Rady č. 31 (EHS), 11 (ESUO) z 18. decembra 1961 (Ú. v. ES P 045, 1962, s. 1385), ktorý bol odvtedy viackrát zmenený (ďalej len „služobný poriadok“).

Podľa článku 72 ods. 1 služobného poriadku majú európski úradníci v aktívnom služobnom pomere nárok na poskytnutie zdravotnej starostlivosti v rámci spoločného systému zdravotného poistenia inštitúcií EÚ (ďalej len „SSZP“). Nárok naň majú aj po skončení služobného pomeru, najmä ak zostali v službách Únie až do dosiahnutia dôchodkového veku (článok 72 ods. 2 služobného poriadku)...

Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72) (ďalej len „nariadenie č. 883/2004/ES“) sa zrušilo nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci [S]poločenstva (Ú. v. ES L 149, 1971, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 35) (ďalej len „nariadenie Rady č. 1408/71“).

Podľa článku 11 ods. 1 nariadenia č. 883/2004/ES osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje (najmä každý štátny príslušník niektorého z členských štátov EÚ) „podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu“, ako je stanovené v súlade s týmto nariadením. Táto zásada, tzv. zásada príslušnosti k systému sociálneho zabezpečenia len jedného členského štátu (v danom čase), už bola uvedená v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 1408/71/EHS.

Judikatúru v tejto oblasti možno zhrnúť prostredníctvom odkazu na rozsudok Súdneho dvora z 26. októbra 2016, vydaný vo veci C-269/15, *Rijksdienst voor Pensioenen proti Willem Hoogstad*, EU:C:2016:802 [omissis], z ktorého treba zmieniť nasledujúce body:

Túto judikatúru vydanú na základe nariadenia č. 1408/71/EHS (článok 13 ods. 1) možno uplatniť aj na základe nariadenia č. 883/2004/ES (článok 11 ods. 1) (pozri napríklad v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 18. januára 2018, *Jahin*, C-45/17, EU:C:2018:18) [omissis], ako zdôraznil Súdny dvor, úradníci Únie „*nepatria... do pôsobnosti článku 48 ZFEÚ, ktorý poveril Radu úlohou vytvoriť systém, ktorý umožní pracovníkom prekonať prekážky, ktoré im môžu vyplývať z vnútroštátnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia, a Rada si túto povinnosť splnila prijatím nariadenia č. 1408/71, neskôr nariadenia č. 883/2004*“ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 3. októbra 2000, *Ferlini*, C-411/98, EU:C:2000:530, body 41 a 42, a zo 16. decembra 2004, *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, body 34 až 37; potvrdený rozsudkom *Lobkowicz*, bod 35).

Z toho vyplýva, že ani nariadenie č. 883/2004/ES, ani jeho článok 11 ods. 1 týkajúci sa zásady príslušnosti k systému sociálneho zabezpečenia len jedného členského štátu, sa na nich nevzťahujú.

Vznikla tak otázka, či sa táto zásada môže aj napriek tomu analogicky uplatniť na európskych úradníkov na základe ustanovení práva Únie.

Súdny dvor pritom v prvom rade uvádza, že „*právne postavenie úradníkov Únie, pokiaľ ide o ich povinnosti v oblasti sociálneho zabezpečenia, spadá do oblasti uplatnenia práva Únie z dôvodu ich pracovného pomeru s Úniou*“ (bod 38 rozsudku C-690/15).

Tento pracovný pomer v prípade žalobcu už neexistuje od roku 2006, teda neexistoval ešte predtým, než po ňom Belgicko od roku 2007 požadovalo, aby platil príspevky na sociálne zabezpečenie.

Z toho vyplýva, že analogické použitie zásady príslušnosti k systému sociálneho zabezpečenia len jedného členského štátu má zmysel len vtedy, ak môže byť dotknutý *pracovný pomer* s Úniou a ak sa naň nemôže vzťahovať iný systém sociálneho zabezpečenia, než ten, ktorý vyplýva z článku 14 protokolu č. 7 a zo služobného poriadku.

V prejednávanej veci sa však uplatnenie belgického systému sociálneho zabezpečenia (sociálne postavenie samostatne zárobkovo činných osôb) nemá týkať a nemá ani zahŕňať pracovný pomer žalobcu s Úniou alebo všeobecnejšie „*výkon zárobkovej činnosti v rámci inštitúcie Únie*“. V rokoch 2007 až 2020 totiž už neexistoval žiadny pracovný pomer žalobcu s Úniou.

V prejednávanej veci je teda potrebné analogicky uplatniť článok 11 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 883/2004, ktorý stanovuje uplatnenie právnych predpisov miesta výkonu činnosti.

V prejednávanej veci žalobca vykonával samostatnú zárobkovú činnosť v Belgicku v rokoch 2007 až 2020,

Žalobca predložil „... potvrdenie vydané Komisiou 16. septembra 2020 v tomto znení:

*„Spoločný systém zdravotného poistenia (SSZP) je **povinný**, platí 24 hodín denne všade vo svete (žiadna krajina nie je z neho vylúčená) a zabezpečuje náhradu nákladov na zdravotnú starostlivosť, ktoré vznikli jeho poistencom, ich manželským partnerom a deťom v súvislosti s chorobou, hospitalizáciou, materstvom alebo úrazom v rozsahu a za podmienok stanovených v článku 72 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie a podľa ďalších predpisov vzťahujúcich sa na SSZP. Tento systém zabezpečuje okamžitú náhradu nákladov na už existujúce ochorenia, a to tak v rámci nemocničnej, ako aj ambulantnej starostlivosti. Nahrádza tiež náklady starostlivosti v oblasti zubného lekára v rozsahu vyššie uvedených predpisov ‘...‘, správne odpovedá na tvrdenia žalovanej, že „Súdny dvor svojím **rozsudkom z [1]0. mája 2017 [Wenceslas de Lobkowicz proti Ministère des Finances et des Comptes publics (C-690/15)]** rozhodol, že:*

Úradníci Únie podliehajú spoločnému systému sociálneho zabezpečenia inštitúcií Európskej Únie, ktorý je v súlade s článkom 14 protokolu stanovený Európskym parlamentom a Radou formou nariadenia v súlade s riadnym legislatívnym postupom a po porade s inštitúciami (bod 36).

Tento systém sociálnych dávok bol zavedený služobným poriadkom, ktorý vo svojej hlave V, nazvanej «Funkčné požitky a dávky sociálneho zabezpečenia úradníkov», a konkrétnejšie v kapitolách 2 a 3 tejto hlavy týkajúcich sa dávok sociálneho zabezpečenia a dôchodkov, **upravuje** pravidlá uplatniteľné na úradníkov Únie (bod 37).

Preto **právne postavenie úradníkov Únie, pokiaľ ide o ich povinnosti v oblasti sociálneho zabezpečenia, spadá do oblasti uplatnenia práva Únie z dôvodu ich pracovného pomeru s Úniou** (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 1983, Forcheri, 152/82, EU:C:1983:205, bod 9) (bod 38).

Povinnosť členských štátov dodržiavať pri výkone svojej právomoci na organizovanie ich systémov sociálneho zabezpečenia **právo Únie**, ako bolo pripomenuté v bode 34 tohto rozsudku, **sa vzťahuje na pravidlá, ktoré upravujú pracovný pomer úradníka Únie s touto Úniou, konkrétne ustanovenia protokolu, ktoré sa naň vzťahujú, a ustanovenia služobného poriadku** (bod 39).

V tejto súvislosti, ako uviedol generálny advokát v bode 72 svojich návrhov, má **protokol rovnakú právnu silu ako zmluvy** [stanovisko 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, bod 161] (bod 40).

Analogicky s článkom 12 protokolu, ktorý pre úradníkov Únie zavádza v jej prospech jednotné zdanenie plátov, miezd a požitkov vyplácaných Úniou, a v dôsledku toho upravuje oslobodenie týchto súm od vnútroštátnych daní, treba na **článok 14 tohto protokolu v rozsahu, v akom zveruje inštitúciám Únie právomoc stanoviť systém sociálneho zabezpečenia pre jej úradníkov, hľadiť tak, že z neho vyplýva odobratie z právomoci členských štátov ich povinnosti zahrnúť úradníkov Únie do vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia a povinnosti, aby títo úradníci museli prispievať na financovanie takého systému** (bod 41).

Na druhej strane **služobný poriadok, ktorý bol prijatý nariadením č. 259/68**, má všetky charakteristiky upravené v článku 288 ZFEÚ, podľa ktorého **má nariadenie všeobecnú platnosť, je záväzné vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Z toho vyplýva, že dodržiavanie služobného poriadku zaväzuje aj členské štáty** (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. októbra 1981, Komisia/Belgicko, 137/80, EU:C:1981:237, body 7 a 8; zo 7. mája 1987, Komisia/Belgicko, 186/85, EU:C:1987:208, bod 21; zo 4. decembra 2003, Kristiansen, C-92/02, EU:C:2003:652, bod 32, ako aj zo 4. februára 2015, Melchior, C-647/13, EU:C:2015:54, bod 22) (bod 42).

...

Z vyššie uvedeného vyplýva, že s vylúčením členských štátov len Únia má právomoc stanoviť pravidlá uplatniteľné na úradníkov Únie, pokiaľ ide o ich povinnosti v oblasti sociálneho zabezpečenia (bod 44).

Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, **článok 14 protokolu a ustanovenia služobného poriadku v oblasti sociálneho zabezpečenia plnia voči úradníkom Únie funkciu, ktorá je obdobná funkcii článku 13 nariadenia č. 1408/71 a článku 11 nariadenia č. 883/2004 a ktorá spočíva v zákaze toho, aby úradníci Únie mali povinnosť prispievať do rôznych systémov v tejto oblasti (bod 45).**

Taká vnútroštátna právna úprava..., ktorá zaťažuje príjmy úradníka Únie sociálnymi príspevkami a odvodmi, ktoré sa osobitne používajú na financovanie systému sociálneho zabezpečenia dotknutého členského štátu, teda porušuje výlučnú právomoc zverenú Únii tak článkom 14 protokolu, a aj relevantnými ustanoveniami služobného poriadku, osobitne tými, ktoré upravujú povinné príspevky úradníkov Únie na financovanie systému sociálneho zabezpečenia (bod 46).

...

Pokiaľ ide o Belgické kráľovstvo, Súdny dvor v rozsudku z 26. októbra 2016 (C-269/15) rozhodol, že:

...

„Dôsledkom komplexného charakteru systému kolíznych noriem je, že zákonodarcom každého členského štátu sa odníma právomoc určiť podľa vlastnej úvahy rozsah a podmienky uplatňovania svojej vnútroštátnej právnej úpravy, pokiaľ ide o osoby, ktoré im podliehajú, a pokiaľ ide o územie, v rámci ktorého majú vnútroštátne ustanovenia účinky (rozsudky z 10. júla 1986, Luijten, C-60/85, EU:C:1986:307, bod 14; z 5. novembra 2015, Somova, C-103/13, EU:C:2014:2334, bod 54, ako aj z 26. februára 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, bod 35)“ [point 34].

„Od doby, keď nariadenie Rady (EHS) č. 2195/91 z 25. júna 1991 (Ú. v. EÚ L 206, 1991, s. 2), ktorým sa mení nariadenie č. 1408/71, zaviedlo bod f) do článku 13 ods. 2 nariadenia č. 1408/71, sa zásada uplatnenia jednej právnej úpravy uplatňuje aj na pracovníkov, ktorí definitívne ukončili svoju zárobkovú činnosť“ [bod 38].

...

Za týchto podmienok treba konštatovať, že príslušnosť žalobcu k belgickému systému sociálneho zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb nemá právny základ.

Z tohto dôvodu je opodstatnené uložiť žalovanej a žalovaným povinnosť zrušiť rozhodnutie o príslušnosti žalobcu k tomuto systému so spätnou účinnosťou...

Okrem toho v „praktickej príručke o náhrade nákladov na zdravotnú starostlivosť[“ „) [omissis] sa na strane 3 spresňuje: „Kto má nárok na SSZP?“ Poistenci... dôchodcovia...“

Ďalej vzhľadom na to, že Christophe VERDURE: Commentaire. In: Valérie GIACOBBO-PEYRONNEL: *Statut de la fonction publique de l'Union Européenne: Commentaire article par article*. Bruxelles: Emile BRUYLANT, s. 284, uvádza:

... **Pojem poistenec.** V rámci článku 72 služobného poriadku má pojem poistenec široký význam. Úradník je totiž automaticky poistený v SSZP. Nárok na toto poistenie bude mať na jednej strane aj **po odchode do dôchodku, ak zostal v službách Európskej únie až do dosiahnutia dôchodkového veku...**

Napokon z preskúmania uvedenej európskej judikatúry vyplýva, že taký prípad, akým je prípad žalobcu, zjavne ešte nebol posúdený.

Okrem toho otázka prípadného zavinenia na strane jedného, dvoch alebo troch spolužalovaných, a v dôsledku toho otázka náhrady škody okrem vyššie požadovanej náhrady, ako bola vyčíslená, by mohli byť prípadne riešené len na základe odpovede získanej na prejudiciálnu otázku, ktorú treba položiť – na základe spoločného subsidiárneho návrhu žalobcu a spolužalovaných – Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku 267 prvého odseku písm. a) a druhého odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

[omissis]

Z TÝCHTO DÔVODOV,

TRIBUNAL DU TRAVAIL francophone DE BRUXELLES (Frankofónny pracovný súd Brusel, Belgicko)

[omissis] [obvyklá procesná formulácia]

Na základe článku 267 prvého odseku písm. a) a druhého odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania o tejto otázke:

„Bráni zásada práva Únie spočívajúca v tom, že sa na pracovníkov, teda zamestnancov, resp. samostatne zárobkovo činné osoby, či už sú zárobkovo činné alebo na dôchodku, vzťahuje systém sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu, tomu, aby členský štát bydliska určil, že úradník Európskej Komisie, ktorý odišiel do dôchodku a vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť, tak ako je to v prejednávanej veci, podlieha systému sociálneho zabezpečenia tohto členského štátu a má povinnosť platiť čisto „solidárne“ príspevky na

sociálne zabezpečenie, hoci tento úradník na dôchodku podlieha povinnému systému sociálneho zabezpečenia Európskej Únie a z vnútroštátneho systému nezískava žiadnu výhodu ani vo forme príspevkových dávok, ani vo forme nepríspevkových dávok a podlieha mu nasilu?“

Žiada vedúceho súdnej kancelárie, aby ho spolu s písomnosťami v spisoch účastníkov konania odovzdal vedúcemu kancelárie Súdneho dvora,

Medzitým prerušuje konanie s tým, že vo veci rozhodne neskôr;

[*omissis*]

Takto rozhodol 11. senát Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Frankofónny pracovný súd Brusel, Belgicko) [*omissis*] [zostavenie rozhodovacieho zloženia]

[*omissis*]

a vyhlásil na verejnom pojednávaní 09.06.2022 [*omissis*]